

Preek, over Habakuk 3:16-19, Dankdag

Broeders en zusters, gemeente van onze Here Jezus,

We hebben zo net een bekend bijbelgedeelte gelezen:

Al zou de vijgeboom niet bloeien.....en dan volgen er een aantal rampen die een mens kan overkomen, de wijnstok, de olijfboom, de akkers leveren niets op, er zijn geen schapen en runderen meer in de stal, ...nochtans zal ik juichen in de HERE.

Je zou kunnen zeggen, wat me ook overkomt, *nochtans* zal ik dankdag houden. Dat woordje NOCHTANS zou je wel het thema van deze preek kunnen noemen.

Nochtans zal ik juichen, nochtans zal ik danken, nochtans blijf ik vertrouwen. Als je er over doordent zou je het hele geloofsleven kunnen samenvatten in dat ene woordje NOCHTANS. Christenen zijn mensen die leven vanuit het NOCHTANS. Wat er ook gebeurt in je leven, wat je ook ziet, wat je ook voelt, wat je ook meemaakt – NOCHTANS!

Daarover wil ik vanavond met u nadenken aan de hand van Habakuk 3.

NOCHTANS juichen..... *zelfs als alles wegvalt.*

We horen om ons heen dat we leven in een tijd van financiële crisis. De afgelopen jaren horen we over faillissementen, er is meer dreiging van werkloosheid, eerst was het IJsland, en nu weer Griekenland, beleggingen pakken verkeerd uit, pensioenen worden verlaagd, er moet bezuinigd worden. Crisis alom.

Nu moet ik eerlijk bekennen dat ik weinig verstand heb van geldzaken, daar hebben we ook in de gemeente gelukkig andere mensen voor. Ik kan dan ook niet goed overzien wat de gevolgen hiervan voor onze gemeente zijn en voor onze gemeenteleden persoonlijk, maar we hebben er vast op een of andere manier wel mee te maken. In ieder geval hoor ik wel over werkloosheid en dreiging van werkloosheid.

Crisis. Daar wisten ze in de tijd van Habakuk ook over mee te praten. Want de crisis die er toen was, was nog wel een paar beetjes erger dan de crisis in onze tijd. Voor Habakuk had crisis niet zozeer te maken met beursindexen en koersen en zo, het

was geen term waar hij via het Journaal of de krant mee te maken had. De crisis was veel dichterbij, hij zag het letterlijk op zich afkomen. Habakuk leefde in oorlogstijd.

In de eerste twee hoofdstukken van Habakuks boek schrijft hij over de Chaldeeën. Die Chaldeeën staan ook wel bekend als de Babyloniërs. Het is de tijd van Nebukadnezar, die met zijn leger het ene land na het andere veroverde. En zijn strategie was dan dat hij de bewoners van het verslagen land afvoerde naar Babel. Dat is met Juda ook gebeurd. Het leger van Babel walste over hen heen, vernietigde het land, vernietigde de tempel in Jeruzalem en de bewoners werden in verschillende deportaties afgevoerd. Het land bleef achter als een woestijn. Het zou 70 jaar duren voordat de ballingen weer terug mochten keren om onder leiding van Ezra en Zerubabel de tempel te herbouwen en later onder leiding van Nehemia de muur van de verwoeste stad Jeruzalem.

Habakuk ziet de legers van Nebukadnezar op zich afkomen. Hij ziet het al gebeuren, alles valt weg.

De vijgenboom bloeit niet, de wijnstok brengt niets voort, de oogst van de olijfboom valt tegen. Want door de oorlog wordt er niet gewerkt op het land. Er wordt alleen maar geplunderd, geroofd, vernietigd. Geen koren op de akkers. Geen schap meer in de schaapskooi en geen rund meer binnen de omheining. Als zo'n groot leger door een gebied getrokken is, blijft er niets over. De taktiek van de verschroeide aarde. Tussen twee haakjes: wat een verschil met de oorlogswetten die de HERE God geeft in Deuteronomium 20. Israël mocht nooit de fruitbomen vernietigen in een belegerde stad. Er moest ook na de oorlog nog voedsel over blijven om van te eten. Van zulke goede wetten hadden die Babyloniërs nooit gehoord. Er bleef niets over van het land wat ze veroverden. Alles afgeslacht, weggeroofd, in beslag genomen.

Dat betekent: geen eten, geen inkomsten, geen veiligheid – eigenlijk geen leven!

Dit wordt echt leven op het randje van de dood.

Het gaat hier niet over een paar luxe dingen die wegvallen, maar alles valt hier weg.

En dan maken die woorden van Habakuk toch wel indruk. Hij zingt niet: ik zal God danken voor wat ik nog wel heb. Hij zegt: zelfs al heb ik niets meer. Zelfs als alles wegvalt...

Probeert u zich dat eens in te denken. Daar zitten wij met elkaar nog een heel eind vandaan. We mogen dan wel over een crisis praten, en misschien moeten we ook

wel een stapje terugdoen, naar het niveau van 2005 of zo – ik weet niet of het toen echt heel slecht was - maar wat hebben we nog altijd ontzettend veel. En zelfs als onze crisis zou betekenen dat we onze baan kwijtraken, of onze auto, of we moeten kleiner gaan wonen – ik wil daar niet makkelijk over praten hoor, het lijkt me echt moeilijk om dat mee te maken – maar dan nog, NOCHTANS is er heel veel om te danken.

Daarom is het ook zo goed dat we op dankdag om ons heen kijken en onze dankbaarheid tonen door weg te geven en te collecteren voor hulp aan de allerarmsten in de wereld. Als je de nood in Afrika op je laat inwerken, of als je een keer gezien hebt hoe de leefomstandigheden zijn in Roemenië, dan kun je niet anders zeggen dan dat wij ontzettend rijk zijn. We hebben alle reden om dankdag te houden. Wat heeft God ons ook het afgelopen jaar weer veel gegeven. Wat praten we dan over crisis? We zijn rijk en daar kunnen we God alleen maar voor danken.

Ja maar, we hebben het nu alleen maar over economische dingen. Daar valt inderdaad nog wel mee te leven. Maar wat dan als je gezondheid wegvalt, of er gebeurt iets met je kind, of in je huwelijk. Dan kan het toch ook hier echt crisis worden. Moeten we dan toch zeggen NOCHTANS zal ik juichen in de HERE?

Ja, lieve mensen, ik zeg het met de nodige schroom. Want ik wil echt niet iemands verdriet bagateliseren en doen alsof het niks voorstelt wat u moet meemaken. Integendeel, ik voel me altijd heel klein in de confrontatie met het verdriet dat sommigen onder ons treft. En ik weet ook wel dat het dan verschrikkelijke moeite kan kosten om die woorden van Habakuk uit de mond te krijgen. Zou ik zelf ook hebben, zeker weten. En toch zegt Habakuk het zo: Nochtans zal ik juichen in de HERE.

Maar hoe kan hij dat dan? Habakuks omstandigheden waren toch ook miserabel. Er is niets over van alles wat je hebt opgebouwd in je leven.

Dat komt omdat Habakuk verder kijkt. Er is meer dan je ziet. Dat zie je als je de volgende regel erbij pakt. Nochtans zal ik juichen in de HERE, jubelen in de God van mijn heil. De NBV vertaling heeft hier ‘de God die mij redt’.

Habakuk sluit heus niet z'n ogen voor het oorlogsgeweld. Hij ziet ook de gevolgen wel, honger, dorst, ziekte enzovoort. Maar als profeet ziet hij meer. God is bezig.

God gebruikt die Chaldeeën om zijn straffen uit te voeren over Israel. Dat staat in het eerste hoofdstuk van Habakuk. Als u even terugbladert ziet u dat ook als kopje erboven staan 'Het strafgericht door de Chaldeeën'. Dat zij het land veroveren, is straf van God over zijn ongehoorzame volk. Maar daarmee is niet alles gezegd. Want in het tweede hoofdstuk wordt gesproken over het gericht over de Chaldeeën.

Habakuk ziet ook: die Chaldeeën worden op hun beurt weer verslagen, omdat ze veel te hard te keer zijn gegaan tegen Gods volk.

Leest u maar mee in Hab. 2:8: *Omdat gij vele volkeren geplunderd hebt, zal al wat van de natiën overgebleven is, u plunderen, vanwege het vergoten mensenbloed en vanwege het geweld, het land, de stad en al haar inwoners aangedaan.*

Hoewel de Chaldeeën door God gebruikt zijn om Zijn volk te straffen, blijven zij wel zelf verantwoordelijk voor hun bikkelharde optreden. En daar zal de HERE hen dan ook voor straffen. God laat Israel niet vallen. En dat is ook wat Habakuk in hoofdstuk 3 ziet gebeuren. God gaat ingrijpen om zijn volk te redden.

Hab. 3:13, *Gij trekt uit tot redding van uw volk, tot redding van uw gezalfde.*

Habakuk weet het: door deze crisis heen, is de HERE God bezig met redding. Er is meer dan de ellende die ik zie.

Door alles wat ik meemaak en door alles wat wegvalt heen, is God aan het werk om te redden.

Datzelfde patroon komen we ook weer tegen in het Nieuwe Testament. De tijd die ligt tussen de hemelvaart van de Here Jezus en Zijn wederkomst zal ook een tijd zijn waar vreselijke dingen gebeuren. Oorlogen, geruchten van oorlogen, natuurrampen, aardbevingen, ziekten, epidemieën. Een en al ellende. Maar als christen mag je daar doorheen kijken en meer zien dan je kunt zien. God is bezig met redding. Er is meer dan de ellende die ik zie. God werkt richting de grote dag van de Here Jezus. Dat wordt een dag van redding!

Je ziet een hoop ellende. Je maakt misschien zelf een heleboel mee. Maar je mag weten: er is meer. Als je christen bent, hoef je er niet van te schrikken dat er veel gebeurt. Ook niet als het heel dichtbij komt.

Kijk er profetisch naar: je weet uit de bijbel dat er veel ellende over de wereld gaat.

Al die ellende laat zien dat Christus bezig is te werken naar de grote dag van redding. En daarom: toch juichen!

Klink dat niet al te simpel? Is dat geen struisvogel-geloof? Kop in het zand en niet om je heen kijken, alleen maar juichen?

Nee, dat wil ik absoluut niet zeggen.

Ook een kind van God kan huilen, verdrietig zijn, zich wanhopig voelen. Rom. 8 zegt dat wij gelovigen ook meezuchten met de gevallen schepping en uitzien naar de verlossing van ons lichaam. Dat zuchten gaat onze deur niet voorbij. En dat die verlossing van ons aan-de-dood-onderhevige lichaam nog toekomstmuziek is ervaren ook wij zodra we geconfronteerd worden met ziekte. We leven nog steeds in een gebroken schepping. En dat voelen we soms zelfs in ons eigen lichaam.

En toch, er is meer dan ik voel!

Deze tekst uit Habakuk 3 is best bekend, onder andere omdat hij omgezet is naar liederen. We zingen er straks één van.

Zover ik weet, beginnen al die liederen bij vers 17.

Al zou de vijgenboom niet bloeien..... toch zal ik juichen.

Maar voor vers 17 staat wel vers 16!

Ook dat is het lied van Habakuk: *Toen ik het hoorde, beefde mijn binnenste, op het gerucht daarvan sidderden mijn lippen, bederf kwam in mijn gebeente en ik beefde op de plaats waar ik stond.*

Heel eerlijk zegt Habakuk: ik voelde me één brok ellende, ik was diep ongelukkig.

En dat gevoel hoeven we echt niet zomaar weg te poetsen. Al kom ik wel uit bij juichen, het is juichen vanuit een diepgevoelde ellende. Geloven betekent niet: je verdrietige gevoel uitschakelen en vooral positief denken.

Ik heb het pas ook al gezegd in een preek: er mag geklaagd worden. In de bijbel is er zelfs een compleet bijbelboek aan besteed: Klaagliederen. Die staan niet voor niets in de bijbel. Klagen mag bij God. Ook vandaag, zelfs op dankdag.

We hoeven niet te doen alsof het leven altijd een groot feest is.

We danken vandaag, maar er is ook heel veel reden om te zuchten, te klagen. Het is een grote vergissing als we denken dat we als christen altijd blij moeten zijn en er blij

moeten uitzien. Blij, blij, mijn hartje is altijd blij..... een aardig kinderliedje, maar het omschrijft volgens mij niet onze dagelijkse ervaring. Daar geloof ik niks van.

Niet als je de moeite en verdriet wegpoetst, maar juist als je dat toelaat, kun je des te sterker zeggen: en NOCHTANS mag ik juichen. Want er is meer dan ik voel.

Mijn gevoel kan zeggen: het wordt niets meer; het is één grote donkere nacht.

Maar het NOCHTANS van het geloof ziet het licht van God schijnen in die nacht.

Als christen mag je zeggen: ik voel me diep ongelukkig, en NOCHTANS juich ik.

Want er is niet alleen meer dan ik voel. Er is ook meer dan ik kan!

Als alles wegvalt, wat kan ik dan nog?

Als er geen vijgen zijn, geen druiven en olijven, geen graan, geen melk, geen wol, geen vlees? De kasten zijn leeg, het geld is op, er is op de markt ook niets te koop.

Wat kun je dan? Dan heb je toch op den duur geen kracht meer om te leven?

NOCHTANS zal ik juichen voor de HERE, zegt Habakuk.

Want God de HERE is mijn kracht. Hij zegt niet: ik zal juichen, want de HERE zal het me allemaal wel weer geven. Nee, hij zit nog steeds zonder al die eerste levensbehoeften. Hij kan nog steeds niets.

NOCHTANS zal ik juichen, want er is meer dan ik zelf kan. God is mijn kracht. Hij is de kracht waardoor ik de dingen aan kan. Hij is mijn kracht, om door diepe dalen heen te gaan. Hij is mijn kracht om steile bergen te beklimmen. Dankzij hem kom ik over huizenhoge problemen heen.

Dat is het NOCHTANS van het christelijk geloof. Geen mogelijkheden meer zien, toch geloven dat het kan. Geloven dat Góð alles kan.

Ik zei het al aan het begin van de preek: heel het christelijk geloof kun je samenvatten in dat ene woordje NOCHTANS.

Dat mag de houding zijn die je *leert* bij onze Here Jezus Christus. Ja, dit iets wat je mag leren! Er staat niet: al zou de vijgenboom niet bloeien, toch *zult u* juichen voor de HERE! Het is geen gebod, geen opdracht. Zo iets als: je bent verplicht om blij te zijn. En als je niet blij bent ben je maar een slecht christen. Het staat hier als een lied. En dat lied moet gezongen worden. Zodat mensen het leren meezingen. Je mag

als het ware jezelf en elkaar moed inzingen. Op die manier helpen we elkaar om het te leren geloven en ons eigen te maken. Komt reisgenoten, het hoofd omhoog! Zo mogen we leren leven. Leven vanuit het NOCHTANS. En als het ons even niet lukt om te zingen, omdat het allemaal wel erg zwaar is geworden. Dan mogen we het elkaar toe zingen. Zo mogen we elkaar bemoedigen. Kom op, lieve broeder of zuster, denk aan dat ene woordje: NOCHTANS.

Al valt alles weg, NOCHTANS mag ik juichen voor de HERE. Al heb ik het nog zo moeilijk, NOCHTANS mag ik dankdag vieren. Al ervaar ik de gebrokenheid van ons bestaan aan de lijve NOCHTANS mag ik het weten, ik ben Gods geliefde kind.

NOCHTANS.....een enkel woordje. Een woordje dat ons wil helpen verder te kijken dan de omstandigheden. Want God is er. De God van mijn heil, mijn redding. Zullen we elkaar helpen die God voor ogen te houden?

AMEN

Oktober 2011
G.P.Hartkamp
Wapenveld